

Türk Diasporası Araştırmaları Merkezi
(TÜDAM)

Analiz:

**The Dutch General Elections of
October 2025 and New Government**
*Ekim 2025 Hollanda Genel Seçimleri
ve Yeni Hükümet*

Han van Broekhoven

2026/01

www.gocvakfi.org | info@gocvakfi.org

**THE DUTCH GENERAL ELECTIONS
OF OCTOBER 2025 AND NEW GOVERNMENT**
EKİM 2025 HOLLANDA GENEL SEÇİMLERİ
VE YENİ HÜKÜMET

(2026/01)

YAZAR:

Han van Broekhoven

*Leiden Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (MA) – Uluslararası İlişkiler
(Leiden University Master of Arts (MA) in International Relations)*

TÜRK DİASPORASI ARAŞTIRMALARI MERKEZİ (TÜDAM)

GRAFİK TASARIM:

Feyzanur Yetimoğlu

E ISBN:

978-625-5830-36-4

Göç Araştırmaları Vakfı

Hacettepe Mahallesi Fener Sokak No: 5

06230 Altındağ/Ankara, Türkiye

Tel.: (0312) 473 76 11

Fax: (0312) 473 79 11

Kitapçığın tüm yayın hakları Göç Araştırmaları Vakfına aittir.
Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak
sınırlı alıntılar dışında, yayıncının yazılı izni olmaksızın
hiçbir elektronik veya mekanik araçla çoğaltılamaz.
Eser sahiplerinin manevi ve mali hakları saklıdır.

Contents/İçindekiler

The Dutch General Elections of October 2025 and New Government	2
Abbreviations	3
Build-up to the Elections and the Campaign	4
Results and Formation of the New Government	5
Policy Goals of the New Government	6
The New Government and Migration	7
The Turkish Perspective	8
Ekim 2025 Hollanda Genel Seçimleri ve Yeni Hükümet	9
Kısaltmalar	10
Seçimlere Giden Süreç ve Kampanya	11
Sonuçlar ve Yeni Hükümetin Kurulması	12
Yeni Hükümetin Politika Hedefleri	13
Yeni Hükümet ve Göç	14
Türk Perspektifi	15

The Dutch General Elections of October 2025 and New Government

Abbreviations

PVV: Partij voor de Vrijheid (Party for Freedom)

VVD: Volkspartij voor Vrijheid en Democratie (People's Party for Freedom and Democracy)

NSC: Nieuw Sociaal Contract (New Social Contract)

BBB: BoerBurgerBeweging (Farmer-Citizen Movement)

D66: Democraten 66 (Democrats 66)

CDA: Christen-Democratisch Appèl (Christian Democratic Appeal)

GL-PvdA: GroenLinks-Partij van de Arbeid (GreenLeft-Labour Party Alliance)

NATO: North Atlantic Treaty Organization

GDP: Gross Domestic Product

EER (EEA): European Economic Area

DENK: Meaning "Think" in Dutch, political party name

Build-up to the Elections and the Campaign

On the 29th of October 2025, general elections were held in the Netherlands. This snap election was caused by the collapse of the previous government, which consisted of the PVV, VVD, NSC and BBB parties and was headed by an unaffiliated prime minister in ex-civil servant Dick Schoof. As with the government that came before it (Rutte IV), the Schoof government fell on the topic of migration, when veteran parliamentarian Geert Wilders - whose far-right PVV rose to a landmark 37 seats in parliament in 2023 - deemed the government too soft on migration and accused the other parties of obstructing tougher measures.

The Schoof government's short tenure - coming in just shy of a full year in office - was marked by hostilities between governing parties, public spats and constant controversy. This was once again confirmed when NSC later decided to also pull out of the already-defunct government over the war in Gaza, leaving just VVD and BBB to cover until the elections with just 31 seats (~20%) in parliament.

It is with this turmoil and general negativity in the back of their minds that voters and political parties approached the elections in October. For this reason it wasn't just issues such as migration, the housing shortage and international security that drove the campaigns, but also the idea that politics should be more positive and constructive. In the end, the two parties generally considered to be the most 'centrist' - the progressive liberals (D66) and moderate Christian democrats (CDA) - managed to capitalize on this, with D66 narrowly beating out PVV with just 30.000 votes to become the largest party for the first time in their history.

Results and Formation of the New Government

Overall, the 2025 elections were marked by two things: a general shift back to the political center and a fracturing of the far-right bloc. Rob Jetten, the energetic and young leader of D66, was to become the youngest prime minister ever, and the first one to be openly gay. However, it remained to be seen if he could take the positivity of his campaign - which strongly drew from Barack Obama's campaign in 2008, especially with its motto "Het kan wel" (trans. "It can be done") - and carry it through the formation period and into the new government.

Cooperation between the two biggest winners of the elections, CDA and D66, seemed relatively simple due to their similar campaigns. But in order to reach a majority, they would need both the conservative liberals VVD and progressive social democrats GL-PvdA on board. This quickly turned out to be impossible, as VVD categorically blocked any cooperation with GL-PvdA. Faced with a choice to extend the formation period and potentially break the deadlock or to move forward, the decision was made to form a minority government with D66, CDA and VVD. With just 66 seats (44%) in parliament, this would be the first true minority government in Dutch history.

Reactions to this new government were mixed: on the one hand, the speed and decisiveness of the formation marked a clear break with the recent past, in which parties would spend months negotiating and arguing to eventually reach a deal that suited no one. On the other hand, the decision to proceed with a minority government would be a step into the unknown with no guarantee that the government would garner enough support for their plans from the opposition, especially when those plans would presumably include budget cuts to fund the military spending necessary to reach the new NATO requirement. Nevertheless, on the 30th of January 2026, the three parties presented their plans ("Aan de slag", trans. "Let's get to work"), and on the 23rd of February, the new cabinet Jetten was officially inaugurated.

Policy Goals of the New Government

The policy goals of the new government primarily revolve around three major issues: security, housing and migration. Starting with security, the reasons behind this are clear: the war in Ukraine, growing global tensions and recent uncertainty regarding the USA's commitment to Europe have put security and defense at the forefront of political discussions. Moreover, the increased NATO spending requirement provides a concrete budgetary challenge, with the Netherlands' defense spending currently sitting at exactly 2% of GDP. With the fiscally conservative VVD in charge of both the Ministry of Defense and the Ministry of Finance, the coalition parties plan to cover the increase in defense spending with austerity measures (mainly) targeting health care, social security and government.

The second priority of the new government is fixing the ongoing housing crisis in the Netherlands. For years, housing prices have been increasing and the process of building more affordable housing has repeatedly not reached set goals. A full explanation of this issue is beyond the scope of this text, but it is important to note the entanglement of this problem with other pressing issues. For instance, the amount of land covered by the agricultural sector as well as the sector's nitrogen emissions reduces space to build new houses. The discussion of reforming the agricultural sector - something D66 pushed for - led to the rise of the BBB, a pro-agriculture party that swept the previous house elections in 2023 and participated in the previous government. The topic of migration is also present in the housing discussion as migrants compete for the same supply of houses. Asylum seekers in particular pose a challenge due to the fact that they are often prioritized for social housing to relieve the pressure on asylum centers, which is perceived as unfair by anti-migration parties such as BBB and PVV.

The New Government and Migration

The third and final priority of the new government is migration. For years, the topic of migration has dominated political debate in the Netherlands. The previous two governments fell over the issue, and the PVV's landmark victory in the 2023 elections was driven by its anti-migration agenda. As a result, most parties have shifted on migration in the past years to recognize the need for additional measures. The new government intends to work on this issue with both international and national measures. At the international level, they support the European Pact on Migration and Asylum. At the national level, they intend to implement stricter measures focused on punishing criminal behavior by asylum seekers and reducing exploitation of migrant workers. Other planned measures are aimed at facilitating asylum seekers and migrants in learning Dutch and finding a job.

One of the most high-profile problems with migration and asylum in the Netherlands is the dysfunctional asylum system. Large asylum centers in Budel and Ter Apel are structurally overcrowded, which has caused organizations like Amnesty International to take note of the terrible conditions for asylum seekers. On top of that, tensions between asylum seekers and local residents have reinforced negative perceptions of asylum seekers. In order to combat this, the Dutch government passed a law in 2024 to spread the burden of housing asylum seekers more equally across the country. However, this law is controversial: some national and local parties oppose its implementation - most prominently Geert Wilders' PVV. The new government intends to uphold the law, but it is unclear if and to what degree they will be willing to enforce it if encountered with local resistance.

The Turkish Perspective

The Netherlands is home to a little less than 500.000 people with a Turkish background. Furthermore, around 5% of the asylum seekers and migrants that came to the Netherlands in 2025 were Turkish nationals. While it is hard to say what effect the policies of the new government will have on the existing Turkish population of the Netherlands, the intention to be stricter towards migrants and asylum seekers will also affect Turkish people coming to the Netherlands in the coming years. However, the government also recognizes the need for highly skilled migrants. Since most Turkish labour migrants now fall into this category, there will presumably still be opportunities in the coming years (Central Bureau for Statistics, 2025).

There is also a growing number of Turkish students coming to the Netherlands (up from 580 in 2015 to 2.215 in 2024). Previous governments have introduced measures to reduce the amount of international students in Dutch universities, mainly by forcing more programs to be taught in Dutch rather than English. The new government intends to abolish this rule, preferring to work with a maximum number of students for English-taught programs as well as a maximum number of students from outside of the EER. It is currently unclear as to how exactly these measures will be implemented, but if they are, this will reduce the opportunities for Turkish students to study in the Netherlands.

Finally, the political party DENK is generally associated with the Turkish community, having been founded as a response to criticism of Turkish organizations active in the Netherlands. It is therefore interesting for this text to discuss their perspective on the elections. DENK's campaign was characterized by a strong emphasis on foreign policy and the Israel-Gaza conflict. Other than that, they focused on fighting discrimination, racism and far-right extremism. In this, they positioned themselves directly opposite the previous government and in particular Geert Wilders and the PVV.

The election resulted in them retaining their 3 seats in parliament with an exactly identical share of the votes. Due to their small size and viewpoints, they were not considered as a coalition partner. But because the new minority government might be forced to rely on different majorities across their tenure, there will undoubtedly be opportunities for DENK to influence government policy.

Ekim 2025 Hollanda Genel Seçimleri ve Yeni Hükümet

Kısaltmalar

PVV: Partij voor de Vrijheid (Özgürlük Partisi)

VVD: Volkspartij voor Vrijheid en Democratie (Özgürlük ve Demokrasi için Halk Partisi)

NSC: Nieuw Sociaal Contract (Yeni Sosyal Sözleşme)

BBB: BoerBurgerBeweging (Çiftçi Vatandaş Hareketi)

D66: Democraten 66 (Demokratlar 66)

CDA: Christen-Democratisch Appèl (Hristiyan Demokrat Çağrı)

GL-PvdA: GroenLinks-Partij van de Arbeid (Yeşil Sol ve İşçi Partisi İttifakı)

NATO: North Atlantic Treaty Organization (Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü)

GSYİH: Gayri Safi Yurt İçi Hasıla

AEA: Avrupa Ekonomik Alanı

DENK: Felemenkçe "Düşün" anlamına gelir, siyasi parti adıdır

Seçimlere Giden Süreç ve Kampanya

Hollanda'da 29 Ekim 2025 tarihinde genel seçimler yapıldı. Bu erken seçimin nedeni PVV, VVD, NSC ve BBB partilerinden oluşan ve başında eski bir bürokrat olan bağımsız başbakan Dick Schoof'un bulunduğu bir önceki hükümetin düşmesiydi. Tıpkı kendisinden önceki 4. Rutte hükümeti gibi Schoof hükümetinin düşmesinin sebeplerinden biri de göç meselesiydi. Bu süreçte lideri olduğu aşırı sağcı PVV'nin 2023'te parlamentoda 37 sandalye kazanmasıyla tarihi bir başarıya imza atan deneyimli parlamenter Geert Wilders'ın, hükümeti göç konusunda fazla yumuşak bulması ve diğer partileri daha sert önlemleri engellemekle suçlaması etkili oldu.

Schoof hükümetinin bir yılını bile doldurmayan kısa görev süresine koalisyon ortakları arasındaki anlaşmazlıklar, kamuoyu önündeki atışmalar ve dinmeyen tartışmalar damgasını vurdu. Bu durum, NSC'nin daha sonra Gazze'deki savaş nedeniyle fiilen dağılmış olan hükümetten çekilme kararı almasıyla bir kez daha teyit edildi. Bu kararın ardından VVD ve BBB, parlamentodaki yalnızca 31 sandalyesiyle (~%20) seçimlere kadar yönetimi üstlenmek zorunda kaldı.

Seçmenler ve siyasi partiler, zihinlerinin bir köşesinde bu kargaşa ve genel olumsuzluk havasıyla Ekim ayındaki seçimlere yaklaştılar. Bu nedenle kampanyaları yönlendiren sadece göç, konut sıkıntısı ve uluslararası güvenlik gibi sorunlar değil, aynı zamanda siyasetin daha olumlu ve yapıcı olması gerektiği fikriydi. Sonuçta, genel anlamda en 'merkezci' olarak kabul edilen iki parti —ilerici liberaller (D66) ve ılımlı Hristiyan demokratlar (CDA)— bu durumdan faydalanmayı başardı ve D66, PVV'yi sadece 30.000 oyla kıl payı geçerek tarihinde ilk kez en büyük parti konumuna yükseldi.

Sonuçlar ve Yeni Hükümetin Kurulması

Genel olarak 2025 seçimlerine iki şey damgasını vurdu: siyasi merkeze doğru genel bir kayış ve aşırı sağ blokun parçalanması. D66'nın enerjik ve genç lideri Rob Jetten, ülkenin gelmiş geçmiş en genç ve eşcinsel kimliğini açıkça yaşayan ilk başbakanı olacaktı. Jetten'in kampanyası, özellikle "Het kan wel" (çev. "Mümkün") sloganıyla Barack Obama'nın 2008'deki kampanyasından büyük ölçüde ilham alıyordu. Ancak bu pozitif atmosferi hükümet kurma süreci boyunca ve yeni hükümet döneminde sürdürüp sürdüremeyeceği henüz belirsizdi.

Seçimlerin en büyük iki galibi olan CDA ve D66 arasındaki işbirliği, yürüttükleri benzer kampanyalar nedeniyle görece basit görünüyordu. Ancak çoğunluğa ulaşabilmek için hem muhafazakar liberaller VVD'yi hem de ilerici sosyal demokratlar GL-PvdA'yı yanlarına almaları gerekiyordu. VVD'nin GL-PvdA ile her türlü işbirliğini kategorik olarak reddetmesiyle bu durumun imkansız olduğu kısa sürede anlaşıldı. Bir yanda hükümet kurma sürecini uzatarak olası bir çıkmazı aşma, diğer yanda ise yola devam etme seçenekleriyle karşı karşıya kalan D66, CDA ve VVD, bir azınlık hükümeti kurma kararı aldı. Parlamantodaki yalnızca 66 sandalyesiyle (%44) bu hükümet Hollanda tarihindeki ilk gerçek azınlık hükümeti olacaktı.

Bu yeni hükümete yönelik tepkiler karışık: Bir yandan, hükümetin kurulmasındaki hız ve kararlılık, partilerin aylarca süren müzakere ve tartışmaların ardından nihayetinde kimseyi memnun etmeyen bir anlaşmaya vardığı yakın geçmişten net bir kopuş anlamına geliyordu. Öte yandan, azınlık hükümetiyle yola devam etme kararı bilinmeze atılmış bir adımdı; zira hükümetin, özellikle de yeni NATO şartını karşılamak için gereken askeri harcamaları finanse etmek amacıyla bütçe kesintileri içermesi öngörülen planlarına muhalefetten yeterli destek bulabileceğinin hiçbir garantisi yoktu. Yine de 30 Ocak 2026'da üç parti planlarını ("Aan de slag", çev. "İşe koyulalım") sundu ve 23 Şubat'ta yeni Jetten kabinesi resmen göreve başladı.

Yeni Hükümetin Politika Hedefleri

Yeni hükümetin politika hedefleri üç ana konu üzerinde yoğunlaşıyor: güvenlik, konut ve göç. Güvenlikten başlamak gerekirse, bunun arkasındaki nedenler oldukça açık: Ukrayna'daki savaş, artan küresel gerilimler ve ABD'nin Avrupa'ya olan bağlılığına dair son dönemdeki belirsizlikler, güvenlik ve savunmayı siyasi tartışmaların ön saflarına taşıdı. Dahası, artan NATO harcama zorunluluğu somut bir bütçe güçlüğü yaratıyor; nitekim Hollanda'nın savunma harcamaları halihazırda GSYİH'nin tam olarak %2'si seviyesinde. Hem Savunma Bakanlığının hem de Maliye Bakanlığının mali açıdan muhafazakar VVD'nin kontrolünde olması sebebiyle, koalisyon partileri savunma harcamalarındaki artışı ağırlıklı olarak sağlık, sosyal güvenlik ve kamu sektörünü hedef alan kemer sıkma önlemleriyle karşılamayı planlıyor.

Yeni hükümetin ikinci önceliği, Hollanda'da süregelen konut krizini çözmek. Yıllardır konut fiyatları artarken, daha uygun fiyatlı konut inşa etme süreci de defalarca hedeflenen seviyelere ulaşamadı. Bu sorunun tüm boyutlarıyla açıklanması bu metnin kapsamı dışında kalsa da meselenin diğer acil sorunlarla ne denli iç içe geçtiğini belirtmekte fayda var. Örneğin, tarım sektörünün kapladığı arazinin büyüklüğü ve sektörün yol açtığı azot emisyonları, yeni konut inşası için ayrılacak alanı kısıtlıyor. D66'nın ısrarla savunduğu tarım sektöründe reform yapılması tartışmaları, tarım yanlısı bir parti olan BBB'nin yükselişine yol açtı. BBB, 2023'teki Temsilciler Meclisi seçimlerinde ezici bir zafer kazanmış ve bir önceki hükümette yer almıştı. Göçmenlerin de kısıtlı konut arzından pay almak için rekabete girmesi, göç konusunu konut tartışmalarının bir parçası haline getiriyor. Özellikle sığınmacıların, iltica merkezlerindeki yığılmayı azaltmak amacıyla sosyal konutlara yerleştirilmelerinde sıkça öncelik tanınması bir zorluk teşkil ediyor. BBB ve PVV gibi göç karşıtı partiler ise bu durumu bir adaletsizlik olarak görüyor.

Yeni Hükümet ve Göç

Yeni hükümetin üçüncü ve son önceliği ise göç. Göç konusu, yıllardır Hollanda'daki siyasi tartışmalara damgasını vuruyor. Önceki iki hükümet bu mesele yüzünden düştü ve PVV'nin 2023 seçimlerindeki tarihi zaferinin arkasındaki itici güç partinin göç karşıtı gündemiydi. Bunun sonucunda, çoğu parti geçtiğimiz yıllarda göç konusundaki tutumunu sertleştirerek ek önlemler alınması gerektiğini kabul etti. Yeni hükümet, bu sorunu hem uluslararası hem de ulusal düzeyde alacağı önlemlerle ele almayı hedefliyor. Uluslararası düzeyde Avrupa Göç ve İltica Paktı'nı destekliyorlar. Ulusal düzeyde ise suça karışan sığınmacıları cezalandırmaya ve göçmen işçilerin sömürülmesini azaltmaya odaklanan daha sıkı tedbirler uygulamayı planlıyorlar. Planlanan diğer önlemler de sığınmacıların ve göçmenlerin Felemenkçe öğrenmelerini ve iş bulmalarını kolaylaştırmayı amaçlıyor.

Hollanda'da göç ve iltica alanındaki en önemli sorunlardan biri iltica sisteminin işlevsizliğidir. Budel ve Ter Apel'deki büyük sığınma merkezleri yapısal olarak aşırı kalabalık durumdadır. Bu husus, Uluslararası Af Örgütü gibi kuruluşların sığınmacıların maruz kaldığı ağır koşullara dikkat çekmesine yol açmıştır. Buna ek olarak, sığınmacılar ile yerel halk arasındaki gerilimler, sığınmacılara yönelik olumsuz algıyı pekiştirmiştir. Bu sorunla mücadele etmek amacıyla Hollanda hükümeti, 2024 yılında sığınmacıları barındırma yükünü ülke geneline daha adil bir şekilde dağıtmayı öngören bir yasa çıkarmıştır. Ancak bu yasa tartışmalıdır: Başta Geert Wilders'in liderliğindeki PVV olmak üzere bazı ulusal ve yerel partiler yasanın uygulanmasına karşı çıkmaktadır. Yeni hükümet yasayı yürürlükte tutma niyetinde olsa da yerel bir direnişle karşılaşılması durumunda yasayı ne ölçüde ve ne kadar kararlılıkla uygulayacağı belirsizdir.

Türk Perspektifi

Hollanda'da 500.000'den biraz az Türk kökenli yaşamaktadır. Ayrıca, 2025 yılında Hollanda'ya gelen sığınmacı ve göçmenlerin yaklaşık %5'ini Türk vatandaşları oluşturmuştur. Yeni hükümetin politikalarının Hollanda'daki mevcut Türk nüfusu üzerinde nasıl bir etki yaratacağını söylemek zor olsa da göçmenlere ve sığınmacılara karşı daha katı politikalar izleme niyeti, önümüzdeki yıllarda Hollanda'ya gelecek Türkleri de etkileyecektir. Bununla birlikte hükümet, yüksek vasıflı göçmenlere duyulan ihtiyacın da farkındadır. Günümüzdeki Türk işçi göçmenlerinin çoğu bu kategoriye dahil olduğundan, önümüzdeki yıllarda bu alanda fırsatların sürmesi muhtemeldir (Central Bureau for Statistics, 2025).

Hollanda'ya gelen Türk öğrencilerin sayısı da artmaktadır (2015'te 580 olan sayı 2024'te 2.215'e yükselmiştir). Önceki hükümetler, daha fazla programda İngilizce yerine Felemenkçe öğretimini zorunlu kılarak Hollanda üniversitelerindeki uluslararası öğrenci sayısını azaltmaya yönelik önlemler almıştı. Yeni hükümet ise bu kuralı kaldırmayı, bunun yerine İngilizce eğitim veren programlar için öğrenci sayısına bir üst sınır getirmeyi ve AEA dışından gelen öğrenciler için bir kota uygulamayı planlamaktadır. Bu önlemlerin tam olarak nasıl hayata geçirileceği henüz net olmasa da uygulanmaları durumunda Türk öğrencilerin Hollanda'da eğitim görme imkanlarını azaltacaktır.

Son olarak genelde Türk toplumuyla özdeşleştirilen siyasi parti DENK, Hollanda'da faaliyet gösteren Türk kuruluşlarına yönelik eleştirilere bir tepki olarak kurulmuştur. Bu nedenle bu metinde partinin seçimlere yönelik perspektifini ele almak ilgi çekici olacaktır. DENK'in kampanyasına dış politika ve İsrail-Gazze çatışmasına yaptığı güçlü vurgu damgasını vurmuştur. Bunun dışında parti, ayrımcılık, ırkçılık ve aşırı sağcı aşırıcılıkla mücadelede odaklanmıştır. Bu duruşuyla doğrudan bir önceki hükümetin ve özellikle Geert Wilders ile PVV'nin karşısında yer almıştır.

Seçimlerde parti bir önceki seçimdeki oy oranını koruyarak meclisteki üç sandalyesini de korumuştur. Parlamentodaki sandalye sayısının azlığı ve siyasi görüşleri nedeniyle bir koalisyon ortağı olarak görülmemiştir. Ancak yeni azınlık hükümeti, görev süresi boyunca farklı konularda farklı meclis çoğunluklarına dayanmak zorunda kalabilir. Bu durum, DENK'e hükümet politikalarını etkilemesi için fırsatlar sunacaktır.

daha fazla bilgi için

/goc_vakfi

/gocarastirmalarivakfi